

ΕΠΙΤΥΧΗΣ Η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΙΣ ΒΑΛΚΑΝΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ

Της Δρος **Β.Δ. ΔΕΛΗΘΕΟΥ**

Ο χώρος της Βαλκανικής αποδεικνύεται ως χώρος ζωτικής ανάπτυξης που διαθέτει όλα τα χαρακτηριστικά της οικονομικής ενδοχώρας για τις ελληνικές επιχειρήσεις, αλλά και ιδιαίτερα προβληματικός για τις επενδύσεις -ελληνικών και διεθνών κεφαλαίων και την πορεία των εξαγωγών μας μετά τις πρόσφατες εξελίξεις.

Έτσι, οι πολιτικές εξελίξεις των τελευταίων μηνών και η παρατεταμένη περίοδος ρευστότητας και ανασφάλειας δημιουργούν έντονο προβληματισμό ως προς ποίο βαθμό μπορούν να ανταποκριθούν οι χώρες αυτές στους στόχους των ελληνικών επιχειρήσεων με την δραστική μείωση των εξαγωγών μας (μέχρι και 90% για Αλβανία και Βουλγαρία) και την ανικανότητα απορρόφησης επενδυτικών κεφαλαίων.

Παρά την απογοητευτική αυτή κατάσταση οι οικονομολόγοι, οι εκπρόσωποι της Ε.Τ.Επ. και της International Finance Corporation προβλέπουν -υπό προϋποθέσεις- θετικές οικονομικές εξελίξεις και υπάρχει συγκρατημένη αισιοδοξία. Στη δημιουργία του κλίματος αυτού συντελεί και η προσπάθεια ειδικής Αμερικανικής Αποστολής, που τονίζει - και υποστηρίζει - τις θετικές εξελίξεις στον οικονομικό τομέα στα Βαλκάνια.

Ειδικότερα αν θελήσουμε να εξετάσουμε την ελληνική επενδυτική δραστηριότητα κατά τομείς στα Βαλκάνια, έχουμε την εξής εικόνα:

Τομέας νοσοκομειακής περίθαλψης: Είναι γεγονός ότι η ευπαθής ζώνη των Βαλκανίων με την ανεπαρκή ιατρονοσοκομειακή υποδομή έχει ανάγκη από νέα και σύγχρονα ιατρικά διαγνωστικά κέντρα. Έτσι, το Ιατρικό Διαβαλκανικό Κέντρο του ομίλου επιχειρήσεων Γ. Αποστολόπουλου, το Ίδρυμα του Ε.Ε.Σ. «Ερρίκος Ντινάν», σε συνεργασία με την Balcan Fund του ομίλου Λάτση αποφάσισαν να δημιουργήσουν πέντε υπεροςύγχρονα διαγνωστικά κέντρα στο Βουκουρέστι, στην Ποντγκόριτσα Μαυ-

1. Το κείμενο αποδίδει τα κυριώτερα σημεία Εισήγησης σε Ημερίδα της Ελλην. Εταιρ. Δημοσίων Σχέσεων με θέμα: Βαλκάνια: ώρα μηδέν (Αθήναι, Απρίλ. ε.έ., Αμφιθέατρο Υπουργ. Εξωτερικών). Στην Ημερίδα έλαβαν μέρος, πλην του Προέδρου της Εταιρείας κ. Α. Μπορομπόκα, ο Γ.Γ. Γραμματ. Ενημ. κ. Ι. Νικολάου, ο Καθηγητής Πανεπιστημίου κ. Νεοκλής Σαρρής, ο Καθηγητής κ. Κ. ΓΕ. Αθανασόπουλος, οι κύριοι Μ. Παυλίδης, Ι. Λαβέτζης, Α. Παπανδρόπουλος, Ι. Λούλης, Δρ. Ε. Σόρογκας, Θ. Μυλωνάς, Ι. Βαλασίδης, Μ. Λιδωρίκης, Μ. Γιοέλ, η Δρ Β. Δ. Δελιθέου, οι κύριοι Ν. Σωτηρόπουλος, Στ. Παπακώστας κ.ά.

ροβουνίου, στα Σκόπια, στη Σόφια και στο Βελιγράδι. Την δραστηριότητα αυτή θα υποστηρίξουν ο τέως Αρχιεπίσκοπος Αμερικής Ιάκωβος ως Πρόεδρος της Βαλκανικής συνεργασίας και το Ιατρικό Διαβαλκανικό Κέντρο στην Θεσσαλονίκη (επένδυση που θα ανέλθει στα 22 δισ. δρχ. και αναμένεται να ολοκληρωθεί έως το έτος 1998).

Ήδη, το διαγνωστικό κέντρο στο Βουκουρέστι πρόκειται να λειτουργήσει μέσα στους επόμενους μήνες. Το ύψος της επένδυσης θα ανέλθει στα 15 εκατ. δολλ.. Στόχος της λειτουργίας όλων των Κέντρων είναι η μεταξύ τους σύνδεση με το πλέον εξελιγμένο σύστημα τηλεϊατρικής, γεγονός που θα επιτρέψει την γρήγορη και αποτελεσματική αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών, ενώ προβλέπεται η δημιουργία ελικοδρομίου ώστε να εξασφαλίζεται η αερομεταφορά ασθενών ή τραυματιών. Οι δραστηριότητες αυτές αναμένεται να έχουν ολοκληρωθεί το αργότερο μέσα στα δύο επόμενα χρόνια.

Κατασκευαστικές Εταιρείες στις Βαλκανικές Χώρες: Παρατηρείται δυναμική διείσδυση στις γειτονικές χώρες κορυφαίων ελληνικών κατασκευαστικών εταιρειών της ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ, της ΜΕΤΩΝ κ.ά.. Η ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ, μετά την δραστηριοποίησή της στην Αλβανία, προχώρησε στην σύσταση κοινοπρακτικής εταιρείας στα Σκόπια, με την τοπική Cranic, η οποία πρόσφατα ιδιωτικοποιήθηκε. Η νέα αυτή εταιρεία θα δραστηριοποιηθεί κυρίως σε έργα υποδομής (οδοποιίας) εκμεταλλευόμενη την εμπειρία και την ισχυρή κεφαλαιακή διάρθρωση της ελληνικής εταιρείας και το υψηλό know how της Cranic.

Εταιρείες Μετάλλων (Νότιος Γιουγκοσλαβία): Όσον αφορά τις επενδύσεις στον τομέα αυτό το ενδιαφέρον είναι επίσης μεγάλο. Ο όμιλος Μυτιληναίου είναι πολύ κοντά στην υπογραφή συμφωνίας (ύψους 500 εκατ. δρχ.) που αφορά τον τομέα των μετάλλων στην Γιουγκοσλαβία. Εάν υλοποιηθεί αυτή η συμφωνία (μετά την ορκομωσία της νέας Κυβέρνησης) θα είναι μία από τις μεγαλύτερες συμφωνίες-επενδύσεις που έχουν πραγματοποιηθεί στην περιοχή της Βαλκανικής.

Εταιρείες Τσιμέντου (Αλβανία): Αναπτύσσοντας ήδη έντονη εμπορική δραστηριότητα στην αλβανική αγορά, η τσιμεντοβιομηχανία ΤΙΤΑΝ έχει αποφασίσει την δημιουργία παραγωγικής μονάδας στην γειτονική χώρα.

Τραπεζικός τομέας: Είναι γεγονός, ότι μόνον η αναδιοργάνωση των δυνάμεων της ελληνικής οικονομίας και η συστηματική πλέον είσοδος των επιχειρήσεων μέσα από λειτουργικές συμμαχίες με οργανωμένα Τραπεζικά Ιδρύματα, τα οποία διαθέτουν ευρύτερες δυνατότητες, θα βοηθήσουν αποτελεσματικά την ανάπτυξη του συγκεκριμένου χώρου.

Άλλως τε οι Διοικήσεις των Ελληνικών Τραπεζών δεν αποκρύπτουν τις προθέσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων να ηγηθούν οργανωμένων επενδυτικών πρωτοβουλιών και να συμμετάσχουν στις τοπικές χρηματοπιστωτικές αγορές.

Για τον λόγο αυτό πολλές Ελληνικές Τράπεζες ανοίγουν καταστήματα στις διάφορες βαλκανικές πόλεις ή δημιουργούν Trading Companies για να συμβάλλουν στην προώθηση των συναλλαγών, προσφέροντας ένα αποτελεσματικό μηχανισμό διαμεσολάβησης στις ελληνικές εταιρείες.

Εξ άλλου, τα στοιχεία που προκύπτουν για την ελληνική επιχειρηματική και επενδυτική παρουσία σε χώρες όπως η Ρουμανία και η Βουλγαρία μας πείθουν, ότι αυτή, πέντε χρόνια μετά την κατάρρευση του ανατολικού μπλοκ, ενισχύεται διαρκώς.

Ειδικότερα:

Στην Ρουμανία η Ελλάδα κατέχει τη 13η θέση ανάμεσα στις επενδύτριες χώρες με 1620 ελληνικές επιχειρήσεις (ΕΤΕ, Alpha Πίστωσης, Best Foods, Ιντρακόμ, Δέλτα κ.ά.). Τα συνολικά επενδεδυμένα ελληνικά κεφάλαια φθάνουν τα 58 εκατ. δολ.

Σημειώνεται, πως η συμμετοχή των Κρατών-Μελών της Ε.Ε. αντιπροσωπεύει το 52% των επενδυμένων κεφαλαίων και το 35% του συνολικού αριθμού των εγκατεστημένων εταιρειών.

Στην Βουλγαρία δραστηριοποιούνται περισσότερες από 350 ελληνικές εταιρείες. Σημειώνεται εδώ πως οι επενδύσεις εταιρειών στις οποίες μετέχουν ελληνικά κεφάλαια ξεπερνούν τα 120 εκατ. δολλ., καθώς οι Έλληνες προτιμούν την χώρα λόγω χαμηλού εργατικού κόστους και υψηλής (σχετικά) ποιότητας παραγωγής.

Παρά το γεγονός, ότι η απόδοση των επενδύσεων στην χώρα αυτή δεν είναι ακόμη ικανοποιητική, θεωρείται ότι υπάρχουν μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης.

Σε σχέση τώρα με τα αιτήματα των Ελλήνων Επενδυτών σε Βαλκανικές Χώρες σημειώνονται τα εξής:

Ο Σύνδεσμος Ελλήνων Επιχειρηματιών ζητά την άμεση παρέμβαση του ελληνικού Κράτους για την λήψη μέτρων στήριξης των Ελλήνων Επιχειρηματιών που πλήττονται από την κρίση στα Βαλκάνια.

Ιδιαίτερα στην Αλβανία, οι καταστροφές είναι τεράστιες μετά τα γνωστά γεγονότα και μόνον όταν θα ηρεμήσουν τα πράγματα θα μπορέσει να εκτιμηθεί το ακριβές μέγεθός τους. Αλλά και στις υπόλοιπες χώρες τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Έλληνες Επενδυτές είναι σοβαρότατα (ιδιαίτερα στην Βουλγαρία) καθώς η πολιτική και οικονομική κρίση γεννούν «υπερπληθωρισμό» και συνεχείς υποτιμήσεις των νομισμάτων.

Σημειώνεται, ότι πολλοί επιχειρηματίες έχουν περιορίσει δραματικά τις συναλλαγές τους, ενώ δεν είναι λίγοι εκείνοι που έχουν σταματήσει την επιχειρηματική τους δραστηριότητα.

Εν κατακλείδι πρέπει να λεχθεί, ότι παρά το γεγονός ό,τι διαπιστώνεται πως οι χώρες των Βαλκανίων παρέκκλιναν και κινδυνεύουν να μείνουν στο περιθώριο των διεθνών εξελίξεων και του ανταγωνισμού, πιστεύεται τελικώς, ότι οι εξελίξεις σ' αυτές θα αποδειχθούν «καθαρωτικές» και «ενεργητικές» για τις τοπικές οικονομίες.

Προς την προοπτική αυτή θα συμβάλλουν, θετικά και ουσιαστικά διάφορα μέτρα και διαδικασίες όπως π.χ. ιδιωτικοποιήσεις κρατικών επιχειρήσεων, ενσωμάτωση στο διεθνές χρηματοπιστωτικό σύστημα, αύξηση των εισροών και των πόρων από τα διάφορα ταμεία της Ε.Ε. και από την Ε.Τ.Επ., και στενή συνεργασία των επενδυτών στις χώρες αυτές κ.ά.. Εξυπακούεται, ότι εκτός αυτών των πλαισίων ανάπτυξης οι έλληνες επιχειρηματίες θα μπορέσουν να εκμεταλλευθούν τα πλεονεκτήματα που προσφέρει η μεγάλη και ανεκμετάλλευτη γειτονική αυτή αγορά, που προς το παρόν δοκιμάζεται και παραπαίει, υποσχόμενη όμως βάσιμα «καλλίτερες ημέρες».

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ
«ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ΠΙΝΤΟΣ»**

Πρόεδρος: Αναστ. Ιερ. ΠΙΝΤΟΥ

**ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ
ΚΑΙ**

**ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
-ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ-**

**ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΛΙΑΝΟΥ
ΒΙΚΤΩΡΙΑΣ ΧΩΡΑΦΑ**

ΑΘΗΝΑΙ, 1993